

देश व विदेशातील साप्ताहिक चालू घडामोडी 03 ते 09 सप्टेंबर 2023

राष्ट्रीय बातम्या

13 हिमालयीन राज्ये

- भारतीय हिमालयीन प्रदेश 13 भारतीय राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये पसरलेला आहे आणि 2500 किमी पसरलेला आहे.

बातम्यांमध्ये का आहे?

- केंद्र 13 हिमालयीन राज्यांच्या "वाहून जाण्याच्या क्षमतेचे" मूल्यमापन करण्यासाठी 13 सदस्यीय तांत्रिक समिती स्थापन करेल.
- या राज्यांमधील आपत्ती कमी करणे आणि रोखणे.

13 हिमालयीन राज्यांची नावे:

1. जम्मू आणि काश्मीर,
2. लाडाक,
3. उत्तराखंड,
4. हिमाचल प्रदेश,
5. अरुणाचल प्रदेश,
6. मणिपूर,
7. मेघालय,
8. मिझोरम,
9. नागालँड,
10. सिक्कीम,
11. त्रिपुरा,
12. आसाम
13. पश्चिम बंगाल.

कलम 370

बातमीत का?

- नुकत्याच झालेल्या SC सुनावणी आणि निकालामुळे चर्चेत
- अनेक याचिकांनी जम्मू आणि काश्मीर राज्य पुनर्रचना कायद्यालाही आव्हान दिले, ज्याद्वारे राज्याचे 30 ऑक्टोबर 2019 पासून दोन केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये विभाजन करण्यात आले.

पार्श्वभूमी:

- 17 ऑक्टोबर 1949 रोजी भारतीय संविधानात कलम 370 जोडण्यात आले.
- ही 'तात्पुरती तरतूद (टेम्पररी प्रोव्हिजन)' म्हणून जोडली गेली, ज्याने जम्मू आणि काश्मीरला सूट मिळाली ज्यामुळे त्याला स्वतःची राज्यघटना तयार करण्याची परवानगी मिळाली आणि राज्यातील भारतीय संसदेच्या वैधानिक अधिकारांवर निर्बंध घालण्यात आले.
- एन गोपालस्वामी अयंगर यांनी कलम 306 अ म्हणून संविधानाच्या मसुद्यात या कलमाला सादर केले होते.
- कलम 370 अंतर्गत: जम्मू आणि काश्मीरच्या संविधान सभेला भारतीय राज्यघटनेचे कोणते कलम राज्याला लागू करावे, याची शिफारस करण्याचा अधिकार देण्यात आला होता,
- राज्याच्या घटनेचा मसुदा तयार केल्यानंतर जम्मू-काश्मीर संविधान सभा बरखास्त करण्यात आली.
- कलम 370 मधील कलम 3 भारताच्या राष्ट्रपतींना त्याच्या तरतुदी आणि व्याप्तीमध्ये सुधारणा करण्याचा अधिकार देते आणि म्हणून 2019 मध्ये, कलम 370 रद्द करण्यात आले आणि जम्मू काश्मीरला विधिमंडळासह केंद्र शासित प्रदेशाचा दर्जा देण्यात आला.

न्याय संहिता बिल

- 1834 मध्ये थॉमस बॅबिंग्टन मॅकॉले यांच्या अध्यक्षतेखालील पहिल्या कायदा आयोगाने भारतीय दंड संहितेचा मसुदा तयार केला होता. जानेवारी 1860 मध्ये ही संहिता लागू झाली.
- भारतीय न्याय संहिता विधेयक, 2023 हे IPC रद्द करेल आणि पुनर्स्थापित करेल.
- बीएनएस विधेयकात बदनामी, महिलांविरुद्धचे गुन्हे आणि आत्महत्येचा प्रयत्न यासह विद्यमान तरतुदींमध्ये अनेक बदल सुचवण्यात आले आहेत.
- IPC मध्ये 511 कलमे आहेत, तर बीएनएस विधेयकात 356 तरतुदी आहेत.

2019 मध्ये भारतात 1.67 दशलक्ष मृत्यूंना वायू प्रदूषण जबाबदार आहे

- 2019 मध्ये भारतात वायू प्रदूषणामुळे प्रदूषणाशी संबंधित 1.67 दशलक्ष मृत्यू झाले.
- अशा मृत्यूंपैकी बहुतेक मृत्यू पीएम-2.5 (2.5 मायक्रॉन आकाराचे अतिसूक्ष्म धूलिकण) मुळे झाले आहेत.

इडुक्की धरणातून सुरक्षेला मोठा धोका असल्याची माहिती आहे

- इडुक्की धरण हे केरळमधील इडुक्की जिल्ह्यात स्थित दोन ग्रॅनाइट टेकड्यांमधील एका अरुंद घाटात पेरियार नदीच्या पलीकडे बांधलेले दुहेरी वक्र कमान धरण आहे.
- 168.91 मीटर उंचीवर हे आशियातील सर्वोच्च कमान धरणांपैकी एक आहे.
- हे धरण चेरुथोनी आणि कुलमावू येथे इतर दोन धरणांसह बांधले गेले.
- तीन धरणे आणि दोन सॅडल बंधारे, कुलामावू सॅडल डॅम (जंक्शनजवळ) आणि कुलमावू सॅडल डॅम (उजवा किनारा) यांनी मिळून परिसरात एक कृत्रिम तलाव तयार केला आहे.

अन्न प्रक्रिया क्षेत्र 2024 पर्यंत 9 दशलक्ष रोजगार निर्माण करेल.

- भारताचा घरगुती वापर चौपट होईल, ज्यामुळे ते अन्न आणि अन्न तंत्रज्ञानाचा जगातील 5वा सर्वात मोठा ग्राहक बनेल

BILINGUAL

MAHARASHTRA
PRIME
TEST PACK

300+ TOTAL TESTS

आरोग्य मैत्री क्यूब

- भारताने "आरोग्य मैत्री घन" नावाचे जगातील पहिले पोर्टेबल आपत्ती रुग्णालय बांधले आहे.
- हॉस्पिटलला एअरलिफ्ट करून 72 क्यूब्समध्ये एकत्र केले जाऊ शकते ज्यामध्ये आवश्यक वैद्यकीय उपकरणे आणि पुरवठा आहे.
- क्यूब्स नैसर्गिक आपत्ती किंवा संकटांच्या वेळी 200 बचावलेल्या लोकाने 48 तासांसाठी आधार देऊ शकतात.
- हे BHISHM (भारत हेल्थ इनिशिएटिव्ह फॉर सहयोग हित अँड मैत्री) प्रकल्पांतर्गत विकसित केले गेले आहे.
- हॉस्पिटलमध्ये ऑपरेशन थिएटर, मिनी-आयसीयू, व्हेंटिलेटर, रक्त तपासणी उपकरणे, एक एक्स-रे मशीन, एक स्वयंपाक केंद्र, अन्न, पाणी, निवारा, वीज जनरेटर यांचा समावेश आहे.

क्यूब बदल:

- "आरोग्य मैत्री क्यूब" हा "आरोग्य मैत्री" प्रकल्पाचा भाग आहे. नैसर्गिक आपत्ती किंवा मानवतावादी संकटांमुळे प्रभावित झालेल्या कोणत्याही विकसनशील देशाला आवश्यक वैद्यकीय पुरवठा करणे हे या प्रकल्पाचे उद्दिष्ट आहे.

पंतप्रधानांनी मॉरिशसच्या नेत्याशी चर्चा केली

- पंतप्रधान मोदी यांनी त्यांचे समकक्ष प्रविंद जगन्नाथ यांच्यासमवेत पायाभूत सुविधा, फिनटेक, संस्कृती आणि बरेच काही यासारख्या क्षेत्रातील सहकार्यावर चर्चा केली.

महाराष्ट्र राज्य बातम्या**हिंगलाज देवी मंदिर**

- हिंगलाजवाडी, धाराशिव तालुक्यातील हिंगलाज देवी मंदिरात सतराव्या शतकातील शिवशंकराचे मंदिर असून या मंदिरातील शिवशंकराची मूर्ती गोलाकार फिरते.
- हे 1694 मध्ये बांधले गेले होते.
- भगवान शिवशंकराची गोलाकार फिरणारी मूर्ती दगडाची आहे.
- मंदिराच्या प्रवेशद्वारावर हनुमंताची मूर्ती उत्कृष्ट कारागिरीने कोरलेली आहे.

सुशीलादेवी साळुंके

- संस्थापक सुशीलादेवी यांचे कार्य आजच्या पिढीसाठी प्रेरणादायी आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- सुशीला देवी साळुंके या भारतीय शिक्षणतज्ज्ञ आणि सामाजिक कार्यकर्त्या होत्या.
- श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था, कोल्हापूर संचलित रामकृष्ण परमहंस महाविद्यालय, उस्मानाबाद येथे संस्थेच्या माता सुशीलादेवी साळुंके यांची जयंती मोठ्या उत्साहात साजरी करण्यात आली.
- स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था स्थापन करण्यात माता सुशीलादेवी साळुंके यांचा मोठा वाटा आहे.

मराठा आरक्षणाचा शोध घेणारी समिती

- महाराष्ट्र शासनाने मराठा आरक्षणासाठी समिती स्थापन केली.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे म्हणाले की, त्यांच्या सरकारने एक पॅनेल तयार केले आहे जे मराठवाड्यातील मराठ्यांचा ओबीसी प्रवर्गात समावेश करून त्यांना कुणबी जातीचे प्रमाणपत्र कसे देता येईल याचा अहवाल सादर करेल.
- कुणबी हा एक सामान्य शब्द आहे, जो पश्चिम भारतातील पारंपारिक शेतकऱ्यांच्या जातींना लागू होतो. ते मुख्यत्वे महाराष्ट्र राज्यात आढळतात, परंतु मध्य प्रदेश, गुजरात, कर्नाटक, केरळ आणि गोवा या राज्यांमध्ये देखील आढळतात.

जुन्या इमारतींच्या पुनर्विकासाच्या प्रस्तावांना गती

- महाराष्ट्रातील जुन्या इमारतींच्या स्वयं-पुनर्विकासाला आता वेग येईल, कारण राज्य सरकारने अलीकडेच आपल्या अधिकाऱ्यांना असे प्रस्ताव तीन महिन्यांत मंजूर करण्याचे निर्देश दिले आहेत.
- महाराष्ट्र गृहनिर्माण विभागाने हा ठराव मंजूर केला .
- "एकदा हाऊसिंग सोसायट्यांनी बहुमताने ठराव मंजूर केला की, सक्षम प्राधिकारी जमीन मालक किंवा बिल्डरला स्व-विकासाची प्रक्रिया जलद करण्यासाठी नोटीस बजावेल" असे ठरावात म्हटले आहे.

आयुष्मान भव आरोग्य योजना

- तेर, महाराष्ट्र येथे आयुष्मान भव आरोग्य योजना सुरू झाली. ग्रामीण रुग्णालयाच्या सरपंच दीदी काळे यांच्या हस्ते शुभारंभ करण्यात आला.
- आयुष्मान भव योजना हा भारत सरकारने सप्टेंबर 2023 मध्ये सुरू केलेला एक नवीन आरोग्य सेवा कार्यक्रम आहे.
- सर्व भारतीय नागरिकांना प्रति कुटुंब प्रति वर्ष 5 लाख रुपयांपर्यंतचे आरोग्य विमा संरक्षण देण्याचे या कार्यक्रमाचे उद्दिष्ट आहे.

आंतरराष्ट्रीय गिधाड जनजागृती दिन:

आंतरराष्ट्रीय गिधाड जनजागृती दिन:: महाराष्ट्रातील पहिले गिधाड संवर्धन आणि प्रजनन केंद्र पुण्याजवळ उभारले जाणार आहे.

- महाराष्ट्रात प्रथमच पुण्याजवळील पिंगोरी येथे गिधाड संवर्धन आणि प्रजनन केंद्र उभारण्यात येणार आहे.
- IVAD दरवर्षी सप्टेंबरच्या पहिल्या शनिवारी साजरा केला जातो.
- IVAD चे उद्दिष्ट गिधाडांच्या दुर्दशेबद्दल आणि त्यांना भेडसावणाऱ्या धोक्यांबद्दल जागरूकता निर्माण करणे आहे.
- आंतरराष्ट्रीय गिधाड जनजागृती दिन: दरवर्षी सप्टेंबर महिन्याच्या पहिल्या शनिवारी साजरा केला जातो.

उच्च शिक्षणासाठी 2023 च्या शिक्षकांना राष्ट्रीय पुरस्कार.

- इंडिया इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी बॉम्बेचे रात्र शिक्षक राघवन सुनोज हे उच्च शिक्षणासाठी 2023 च्या शिक्षकांना राष्ट्रीय पुरस्कार स्वीकारणार आहेत.
- शिक्षकांना राष्ट्रीय पुरस्कारासाठी 50,000 रुपये रोख पारितोषिक ,गुणवत्ता प्रमाणपत्र आणि रौप्य पदक आहे.
- पुरस्कार विजेत्यांना भारताच्या राष्ट्रपतींनी पुरस्कार सोहळ्यासाठी आमंत्रित केले आहे.

सोयाबीन पीक विमा

- सोयाबीन पीक विमा: सोयाबीन अॅडव्हान्सेससाठी आधीच्या 52 नंतर आणखी 21 मंडळे समाविष्ट करण्यात आली आहेत.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- 86 पैकी 73 मंडळांमध्ये सोयाबीन आगाऊ पीक विमा मंजूर झाला आहे.
- आता 86 पैकी 73 मंडळांमध्ये सोयाबीन पिकाचा आगाऊ पीक विमा काढण्याचा निर्णय घेण्यात आला असून उर्वरित 13 मंडळांचे सर्वेक्षण अद्याप सुरू आहे.
- सोयाबीन पीक विमा हा एक प्रकारचा पीक विमा आहे जो दुष्काळ, पूर, गारपीट आणि कीटक यांसारख्या नैसर्गिक आपत्तींमुळे पीक अपयशी झाल्यामुळे झालेल्या आर्थिक नुकसानीपासून शेतकऱ्यांना संरक्षण देतो

मनोज जरांगे

- मनोज जरांगे पाटील यांचे उपोषण सुरूच आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- मराठा आंदोलक मनोज जरांगे पाटील यांचे उपोषण सुरूच आहे. त्यांच्या उपोषणाचा आज नववा दिवस आहे.
- आरक्षणाचा ठराव न झाल्याने आंदोलक आक्रमक झाले आहे.
- मराठा आरक्षणाचे पडसाद आजही राज्यभर उमटण्याची शक्यता आहे.
- म्हाडाच्या मुंबई मंडळाच्या 4082 घरांच्या सोडतीतील 3515 हून अधिक विजेत्यांना सोमवारी मुंबई मंडळाकडून ऑनलाइन वाटप करण्यात आले.

शिरोमणी अकाली दल

- शिरोमणी अकाली दल भारत आघाडीत सामील होणार; दिल्लीतील मोठा कार्यक्रम होणार.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- शिरोमणी अकाली दल इंडिया अलायन्समध्ये सामील होणार आहे. यासंदर्भातील बैठक राष्ट्रवादी काँग्रेसचे अध्यक्ष शरद पवार यांच्या दिल्लीतील निवासस्थानी होणार असून त्यात शिरोमणी अकाली दलाच्या भारत आघाडीतील प्रवेशावर शिक्कामोर्तब होणार आहे.
- शरद पवार हे भारतीय राजकारणी आहेत. ते राज्यसभेचे सदस्य आहेत.

डबल-डेक बसेस

- मुंबईतील आयकॉनिक डबल डेक बस ऑक्टोबरमध्ये बंद होणार आहेत.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- आयकॉनिक डबल-डेक बसेसचा 15 सप्टेंबर रोजी लिलाव होणार आहे.
- गेटवे ऑफ इंडिया आणि मरीन ड्राईव्हच्या आनंदाच्या राइडसाठी पर्यटकांची ओपन - डबल - डेकर देखील 15 ऑक्टोबरपर्यंत टप्प्याटप्प्याने बंद केले जातील.
- बेस्ट सध्या स्विच मोबिलिटीद्वारे निर्मित 16 वातानुकूलित ई-डबल-डेकर बसेस चालवत आहे.

महाराष्ट्रातील मुलांची पोषण स्थिती

- सर्वेक्षणानुसार, 63,000 हून अधिक मुले मध्यम आणि गंभीर अशक्तपणाने ग्रस्त आहेत,
- 8137 हून अधिक लठ्ठ होते,
- 7,800 हून अधिक मुले गंभीर तीव्र कुपोषणाने ग्रस्त आहेत (SAM)
- 1,000 पेक्षा जास्त गलगंड आणि
- 22,000 पेक्षा जास्त लोकांमध्ये अ जीवनसत्वाची कमतरता आहे.

पोषण अभियान

- हा केंद्र सरकारचा प्रमुख उपक्रम आहे.
- पोषण अभियान गर्भवती महिला, स्तनदा माता, किशोरवयीन मुली आणि सहा वर्षाखालील मुलांच्या पोषणविषयक गरजांवर सर्वसमावेशकपणे लक्ष केंद्रित करते.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- केंद्रीय महिला आणि बाल विकास मंत्रालय महिनाभर पोषण अभियान कार्यक्रमाचे निरीक्षण करत आहे - **6 वा राष्ट्रीय पोषण माह (राष्ट्रीय पोषण महिना)**

महाराष्ट्राने सिल्हर पोम्फ्रेटला राज्य मासे म्हणून घोषित केले

- महाराष्ट्र सरकारने 5 सप्टेंबर 2023 रोजी सिल्हर पोम्फ्रेट (उर्फ सारंगी किंवा पापलेट) हे राज्य मासे म्हणून घोषित केले.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- इंटरनॅशनल युनियन फॉर कॉन्झर्व्हेशन ऑफ नेचर (IUCN) नुसार, सिल्हर पोम्फ्रेटची लोकसंख्या कमी होत आहे.
- राज्य मासे म्हणून घोषित करण्याचा मुख्य उद्देश - प्रदेशात माशांची संख्या कमी होत असल्याने त्याचे संवर्धन करणे.
- सिल्हर पोम्फ्रेट प्रामुख्याने महाराष्ट्र आणि गुजरातच्या किनारी भागात आढळते.

महाराष्ट्रात 837 कोटी रुपयांचा सायबर सुरक्षा प्रकल्प राबविण्यात येणार आहे

- महाराष्ट्र सरकार 837 कोटी रुपयांचा सायबर सुरक्षा प्रकल्प राबविण्याचा निर्णय घेतला.
- उद्देश - सायबर गुन्द्यांना आळा घालणे आणि राज्याला "सायबर सुरक्षित" राज्य बनवणे.

New Launch Bilingual

Maharashtra

Test Mate

MPSC | Saral Seva |
Talathi & Others

600+ Total Tests

महाराष्ट्रातील पाटगाव

- केंद्रीय पर्यटन मंत्रालयाने आयोजित केलेल्या 'बेस्ट रुरल टुरिझम व्हिलेज' स्पर्धेत महाराष्ट्रातील हे एकमेव गाव आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- गाव पाच ग्रामपंचायतींमध्ये त्यांच्या मधाचे गाव पाटगाव' या उपक्रमाद्वारे शाश्वत विकासाचा पथदर्शी प्रकल्प राबवत आहे.
- शुद्ध आणि नैसर्गिक मधाचे उत्पादन, विक्री आणि पर्यटन याद्वारे स्थानिकांना स्वावलंबी आणि रोजगार मिळण्यास मदत झाली.

तुम्हाला माहित आहे का?

- मध उत्पादक व विक्रेत्यांसह महिलांना रोजगार देऊन पाटगाव व परिसरातील गावांना स्वावलंबी बनविण्यासाठी या ठिकाणी नाबार्डच्या सहकार्याने 'पाटगाव मधउत्पादक शेतकरी कंपनी' स्थापन करण्यात आली आहे.

महाराष्ट्र 5 आंतरराष्ट्रीय ITI स्थापन करणार आहे

- गोवंडी, छत्रपती संभाजीनगर, पुणे, नागपूर आणि नाशिक येथे त्याची स्थापना करण्यात येणार आहे.
- महाराष्ट्र सरकार 5 आंतरराष्ट्रीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था (ITIs) स्थापन करणार आहे.
- हे कुशल कामगारांची जागतिक मागणी पूर्ण करण्यास मदत करेल
- महाराष्ट्राच्या कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता आणि नवोपक्रम मंत्रालयाने महाराष्ट्र इंटरनॅशनल नावाचे एक आंतरराष्ट्रीय प्लेसमेंट सेंटर स्थापन केले आहे.

महाराष्ट्र शासन 837 कोटी रुपयांच्या सायबर सुरक्षा प्रकल्पाला मंजूरी

- MH च्या सायबर सुरक्षा प्रकल्पाचे उद्दिष्ट सर्व आधुनिक तंत्रज्ञानाला एका छत्राखाली आणण्याचे आहे, ज्यामध्ये नियंत्रण आणि कमांड सेंटर, तंत्रज्ञान-सहाय्यित तपास, उत्कृष्टता केंद्र, संगणक आपत्कालीन प्रतिसाद दल, क्लाउड-आधारित डेटा सेंटर, सुरक्षा ऑपरेशन्स यांचा समावेश असेल. सरकारने एका निवेदनात म्हटले आहे.

सतीश वटे यांच्या अध्यक्षतेखालील नाग नदी प्रदूषण निवारण प्रकल्पासाठी 12 सदस्यीय पॅनेल

- महाराष्ट्र सरकारने पर्यावरणवाद्यांचे 12 सदस्यीय पॅनेल नियुक्त करण्याच्या निर्णयाला मान्यता दिली.
- NEERI चे माजी संचालक सतीश वटे यांच्या नेतृत्वाखाली नाग, पोरा आणि पिली नद्या प्रदूषण निवारण कार्यक्रमाचे निरीक्षण करण्यासाठी या समितीचे नेतृत्व केले आहे.
- 1,923.99 कोटी रुपयांचा नाग नदी प्रदूषण निर्मूलन प्रकल्प राबवण्यासाठी तज्ञांचे पॅनेल सूचना आणि मार्गदर्शन करेल.

तुम्हाला माहित आहे का?

- या प्रकल्पाच्या अंमलबजावणीसाठी सरकार जपान इंटरनॅशनल कोऑपरेशन एजन्सी (JICA) कडून कर्ज घेत आहे.
- नागपुरातील तिन्ही नद्यांच्या प्रदूषणावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी पर्यावरणाच्या दृष्टीकोनातून सल्ला व मार्गदर्शन हे तज्ञ पॅनेल मोफत काम करेल.

शिवाजी महाराजांचे वाघ नख भारतात परतले

- 1659 मध्ये विजापूर सल्तनतचा सेनापती अफझल खान याला मारण्यासाठी छत्रपती शिवाजी महाराजांनी वापरलेला वाघाच्या पंजेसारखा खंजीर युनाइटेड किंग्डम परत देईल.

तुम्हाला माहित आहे का?

- शिवाजी जगदंबा तलवार आणि वाघनखे लंडनमध्ये आहेत.
- वाघनखे लंडनमधील व्हिक्टोरिया आणि अल्बर्ट संग्रहालयात ठेवण्यात आले आहेत.

विजयवाडा रेल्वे स्थानकाला IGBC चे प्रतिष्ठित प्लॅटिनम रेटिंग मिळाले आहे

- विजयवाडा रेल्वे स्थानकाला IGBC चे प्रतिष्ठित प्लॅटिनम रेटिंग मिळाले आहे
- अविश्वसनीय कामगिरीमध्ये, विजयवाडा रेल्वे स्टेशनला सप्टेंबरमध्ये IGBC (इंडियन ग्रीन बिल्डिंग कौन्सिल) द्वारे प्लॅटिनम रेटिंगसह प्रमाणित करण्यात आले.
- या वर्षी पुनःप्रमाणीकरण प्रक्रियेत, विजयवाडा रेल्वे स्थानकाने 2019 च्या गोल्ड स्टॅण्डर्ड रेटिंगच्या तुलनेत जवळपास सर्व बाबींमध्ये त्याच्या सुविधांमध्ये चांगली कामगिरी केली आणि प्लॅटिनम मानक IGBC रेटिंग मिळवले.

औरंगाबादच्या सिद्धार्थ प्राणीसंग्रहालयातील 'अर्पिता' ने तीन बछड्यांना जन्म दिला

- औरंगाबादच्या सिद्धार्थ प्राणीसंग्रहालयातील 'अर्पिता' (पांढरी वाघीण) हिने तीन बछड्यांना जन्म दिला.
- औरंगाबाद महापालिकेच्या सिद्धार्थ प्राणीसंग्रहालयातील वीर आणि अर्पिता या वाघीणीच्या जोडीला तीन पिल्लांचा जन्म झाला आहे.
- महापालिकेच्या सिद्धार्थ प्राणी संग्रहालयातील अर्पिता या पांढऱ्या वाघीणीने तीन पांढऱ्या बछड्यांना जन्म दिला.
- अर्पिता वाघीण आणि बछड्यांची प्राणिसंग्रहालयातील पशुवैद्यकाने तपासणी केली आहे.

पंढरपूर मंदिर कायदा धार्मिक अधिकारांवर परिणाम करत नाही

- पंढरपूर मंदिर कायद्याचा धार्मिक अधिकारांवर परिणाम होत नाही: महाराष्ट्र सरकारचे मुंबई उच्च न्यायालयात स्पष्टीकरण
- महाराष्ट्र सरकारने मुंबई उच्च न्यायालयाला सांगितले की सोलापुरातील विठ्ठल आणि रुक्मिणी मंदिरे सर्व धर्माच्या लोकांसाठी खुली आहेत आणि 1973 चा पंढरपूर मंदिर कायदा, भाविक किंवा यात्रेकरूंच्या हक्कांना बाधा आणत नाही किंवा कमी करत नाही परंतु सामान्य जनतेच्या हितासाठी हा कायदा आणला गेला आहे.
- पंढरपूर मंदिर कायदा, 1973 हा महाराष्ट्र विधानसभेचा एक कायदा आहे जो पंढरपूर मंदिरांचे उत्तम प्रशासन आणि व्यवस्थापन प्रदान करण्यासाठी लागू करण्यात आला होता.

राज्य बातम्या**ई-अधिगम योजना**

- हरियाणा सरकारचा पुढाकार.
- या योजने अंतर्गत, सुमारे 3 लाख विद्यार्थ्यांना त्यांच्या ऑनलाइन शिक्षणासाठी टॅबलेट संगणक मिळतील.
- दररोज मोफत 2GB इंटरनेट डेटाही दिला जात आहे.

नागरहोल व्याघ्र प्रकल्प

- नागरहोल हे कर्नाटकातील एक महत्त्वाचे व्याघ्र प्रकल्प आहे आणि प्रकल्प व्याघ्र आणि प्रकल्प हत्ती अंतर्गत संरक्षणाचे प्रमुख केंद्र आहे.
- पूर्वी राजीव गांधी राष्ट्रीय उद्यान म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या नागरहोल व्याघ्र प्रकल्पाचे नाव नागरहोल नदीवरून ठेवण्यात आले होते.
- हे व्याघ्र प्रकल्प वाघ आणि हत्तींसाठी ब्रह्मगिरी वन्यजीव अभयारण्याद्वारे पश्चिम घाटाच्या इतर भागात आणि बांदीपूर व्याघ्र प्रकल्पाद्वारे पूर्व घाटांना जोडणारा एक महत्त्वपूर्ण अधिवास बनवतो.
- वनस्पति: यामध्ये प्रामुख्याने सागवान आणि रोझवूडची झाडे असलेली ओलसर पानझडी जंगले आहेत.
- प्राणी: वाघ, बिबट्या एशियाटिक, जंगली कुत्रा, आळशी अस्वल, आशियाई हत्ती, गौर, सांबर चितळ मुंटजॅक, चार शिंगे असलेला काळवीट इ.

मिझोराम विधानसभेचा वन (संवर्धन) सुधारणा कायदा, 2023 ला विरोध

- वन (संवर्धन) कायदा, 1980 मध्ये महत्त्वपूर्ण बदल घडवून आणण्याचे हे उद्दिष्ट आहे, जो भारतातील जंगलांच्या संवर्धनासाठी एक महत्त्वपूर्ण केंद्रीय कायदा आहे.

मुख्यमंत्री कामधेनु विमा योजना

- राजस्थान सरकारची ही एक नवीन योजना आहे.
- ज्या कुटुंबांकडे दुभती जनावरे (दुध देणारी जनावरे) आहेत त्यांना ₹40000 चा मोफत विमा दिला जाईल.
- या योजनेचा मुख्य उद्देश हा आहे की बहुतेक रोगांमुळे जनावरांचा मृत्यू होणार नाही
- एका कुटुंबातील जास्तीत जास्त 2 दुभत्या जनावरांना या योजनेअंतर्गत विमा संरक्षण दिले जाईल.

परिवार पेहचान पत्र (PPP)

- पीपीपी ही हरियाणा सरकारची योजना आहे.
- परिवार पेहचान पत्र (PPP) चा प्राथमिक उद्देश हरियाणातील सर्व कुटुंबांचा प्रामाणिक, सत्यापित आणि विश्वासार्ह डेटा तयार करणे आहे.
- पीपीपी योजना जुलै 2019 मध्ये राज्य सरकारद्वारे ऑफर केलेल्या योजना, सेवा आणि लाभांच्या 'पेपरलेस' आणि 'फेसलेस' वितरणासाठी हरियाणा सरकारचे ध्येय साध्य करण्यासाठी औपचारिकपणे सुरू करण्यात आली.
- या अंतर्गत, प्रत्येक कुटुंबाला एक युनिट मानले जाते आणि त्यांना 8-अंकी अद्वितीय ओळख क्रमांक मिळतो, ज्याला फॅमिली आयडी म्हणतात.
- शिष्यवृत्ती, सबसिडी आणि पेन्शन यांसारख्या स्वतंत्र योजनांशी फॅमिली आयडी देखील जोडलेले आहेत, जेणेकरून सातत्य आणि विश्वासार्हता सुनिश्चित होईल.
- विविध योजना, सबसिडी आणि पेन्शनच्या लाभार्थ्यांची स्वयंचलित निवड देखील ते सक्षम करते.

बांदीपूरच्या ESZ, बफर झोनमधील बेकायदा बांधकामे हटवण्याचे निर्देश**इको-सेन्सिटिव्ह झोन (ESZ) म्हणजे काय?**

- राष्ट्रीय उद्यान किंवा वन्यजीव अभयारण्य सारख्या संरक्षित क्षेत्राभोवतीचे क्षेत्र
- मानवी क्रियाकलापांचे नियमन करून संरक्षित क्षेत्रातील जैवविविधता आणि परिसंस्थांचे संवर्धन करणे
- सरकार मार्गदर्शक तत्त्वे आणि कायद्यांद्वारे ESZ मधील काही क्रियाकलापांचे नियमन आणि प्रतिबंध करू शकते

बांदीपूर व्याघ्र प्रकल्प

- हे 1930 मध्ये वन्यजीव अभयारण्य म्हणून स्थापित केले गेले होते, जे प्रकल्प व्याघ्र अंतर्गत 1973 मध्ये व्याघ्र अभयारण्य बनले.
- हे कर्नाटकात वसलेले आहे आणि कर्नाटक, तामिळनाडू आणि केरळ राज्यांच्या त्रि-जंक्शन भागात आहे.
- या भागात उत्तरेला काबिनी आणि दक्षिणेला मोयार नदी आहे.
- यामध्ये कोरड्या पर्णपाती ते उष्णकटिबंधीय मिश्र पानझडी अशा विविध वनस्पतींचा समावेश होतो. त्यात रोझवूड, इंडियन किनो ट्री, चंदन, इंडियन लॉरेल, क्लॅपिंग बांबू आणि जायंट क्लॅपिंग बांबू इत्यादींचा समावेश आहे.
- हे दक्षिण आशियातील वन्य आशियाई हत्तींच्या सर्वात मोठ्या लोकसंख्येसाठी आश्रयस्थान आहे. यामध्ये बंगाल टायगर, गौर, स्लॉथ बेअर, गोल्डन जॅकल, ढोल आणि चार शिंगे असलेले मृग इत्यादी सस्तन प्राण्यांचा समावेश होतो.

कुकी जमाती

- हा भारत, म्यानमार आणि बांगलादेशच्या ईशान्येकडील प्रदेशांमध्ये वस्ती करणाऱ्या वांशिक गटांपैकी एक आहे.
- ते प्रामुख्याने भारतातील मणिपूर आणि मिझोराम, म्यानमारमधील चिन राज्य आणि बांगलादेशमधील चितगाव हिल ट्रॅक्टमध्ये आढळतात.
- त्यांना चिन किंवा मिझो लोक म्हणूनही ओळखले जाते आणि ते एक समान वंश आणि संस्कृती सामायिक करतात.
- चिन आणि मिझो जमातींसह ते मोठ्या झो लोकांचे भाग आहेत.
- कुकी जमातीचा समृद्ध आणि वैविध्यपूर्ण इतिहास, संस्कृती आणि परंपरा आहे जी ते राहत असलेल्या डोंगराळ आणि जंगली भूप्रदेशाशी त्यांचे अनुकूलन प्रतिबिंबित करतात.
- ते चिन-कुकी-मिझो भाषा कुटुंबातील विविध बोली बोलतात, जी चीन-तिबेटी भाषांच्या तिबेटो-बर्मन शाखेशी संबंधित आहेत.

मेइतेई जमात

- मेइतेई लोक, ज्यांना मणिपुरी लोक म्हणूनही ओळखले जाते, हा मणिपूर राज्यातील प्रमुख वांशिक गट आहे.
- ते मेइतेई भाषा बोलतात (अधिकृतपणे मणिपुरी म्हणतात), जी भारतातील 22 अधिकृत भाषांपैकी एक आहे आणि मणिपूर राज्याची एकमेव अधिकृत भाषा आहे.

- मेइतेई प्रामुख्याने आधुनिक मणिपूरच्या इंफाळ खोऱ्यात स्थायिक झाले, जरी मोठ्या प्रमाणात लोकसंख्या आसाम, त्रिपुरा, नागालँड, मेघालय आणि मिझोराम या इतर भारतीय राज्यांमध्ये स्थायिक झाली.
- शेजारी देश म्यानमार आणि बांगलादेशातही मेइतेईचे लक्षणीय अस्तित्व आहे.
- हे मणिपूरच्या लोकसंख्येच्या सुमारे 53% प्रतिनिधित्व करते.

आंतरराष्ट्रीय बातम्या

हवामान बदलाचे परिणाम

- UN आणि आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटनेच्या अभ्यासानुसार (2019) 2030 पर्यंत, जगभरातील एकूण कामकाजाच्या तासांपैकी 2.2 टक्के उच्च तापमानामुळे नष्ट होतील, 80 दशलक्ष पूर्ण-वेळ नोकऱ्यांच्या समतुल्य उत्पादकता कमी होईल.
- संपूर्ण लिंगांमध्ये, स्त्रिया पुरुषांपेक्षा अत्यंत असुरक्षित आणि असमानतेने हवामान बदलामुळे प्रभावित मानल्या जातात.
- विकसनशील आणि कमी विकसित देशांमधील (विशेषतः कमी उत्पन्न असलेल्या भागात) स्त्रिया नैसर्गिक संसाधनांवर अवलंबून असल्यामुळे आणि त्यांच्या उपजीविकेसाठी श्रम-केंद्रित कामामुळे हवामान बदलास अधिक असुरक्षित आहेत.
- 2050 पर्यंत 1.2 अब्ज हवामान निर्वासित होऊ शकतात.

उपाय: महिलांच्या शिक्षणात आणि प्रशिक्षणात गुंतवणूक करणे; हवामान धोरण निर्णय घेण्यामध्ये महिलांचा सहभाग; लिंग आणि हवामान बदल विकास कार्यक्रम.

बातम्यांमधील देश- बुर्किना फासो, नायजर, माली बातमीत का?

- पश्चिम आफ्रिकन देशांचे काही गट नायजरवर आक्रमण करण्याची धमकी देत आहेत.

यूके रशियाच्या वॅगनर ग्रुपवर 'दहशतवादी' संघटना म्हणून बंदी घालणार आहे

- 2014 मध्ये रशियाच्या क्रिमियाच्या विलयीकरणादरम्यान वॅगनर ग्रुप पहिल्यांदा समोर आला.
- मूलतः हे कंत्राटदारांचे नेटवर्क आहे जे भाड्याने सैनिकांना पुरवतात, गट कुठेही नोंदणीकृत नाही आणि त्याचा निधी स्रोत अज्ञात आहे.
- संस्थेचे मालक आणि प्रमुख येवगेनी प्रिगोझिन आहेत.
- युक्रेन व्यतिरिक्त, वॅगनर ग्रुप पश्चिम आशिया आणि आफ्रिकेतील अनेक देशांमध्ये सक्रिय आहे.
- मीडिया रिपोर्ट्सनुसार, सोने आणि हिऱ्यांच्या खाणींमध्ये प्रवेश करण्याच्या बदल्यात ते वेगवेगळ्या सरकारांना आपल्या सेवा प्रदान करते.

ब्लॅक सी ग्रेन इनिशिएटिव्ह (काळ्या समुद्रातील धान्य उपक्रम)

महत्त्वाचे मुद्दे:

- त्याचा संबंध रशिया-युक्रेन युद्धाशी आहे.
- युक्रेन मधून उर्वरित जगामध्ये अत्यावश्यक अन्न आणि खतांची निर्यात पुन्हा सुरू करण्यासाठी त्याची स्थापना करण्यात आली होती.

- रशिया आणि युक्रेनमध्ये संयुक्त राष्ट्र आणि तुर्कस्तान यांनी मध्यस्थी केली होती.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- या उपक्रमामुळे तीन प्रमुख युक्रेनियन बंदर चॉर्नोमोर्स्क, ओडेसा और युज़नी/पिवडेनी मधून सुरक्षित सागरी मानवतावादी कॉरिडॉरद्वारे अमोनियासह धान्य, इतर अन्नपदार्थ आणि खतांची निर्यात पुन्हा सुरू करण्याची परवानगी मिळाली

दक्षिण चीन समुद्रात 'मिलिशिया जहाजांना' फिलिपिन्सचा विरोध आहे

- पश्चिम पॅसिफिक महासागराचा एक भुजा जो आग्नेय आशियाई मुख्य भूभागाला लागून आहे.
- ब्रुनेई, कंबोडिया, चीन, इंडोनेशिया, मलेशिया, फिलीपिन्स सिंगापूर, तैवान, थायलंड आणि व्हिएतनाम यांच्या सीमेवर आहेत.
- ते तैवान सामुद्रधुनीने पूर्व चीन समुद्राने आणि लुझोन सामुद्रधुनीने फिलीपीन समुद्राने (पॅसिफिक महासागराचे दोन्ही सीमांत समुद्र) जोडले आहे.
- तीन द्वीपसमूहांचा समावेश आहे, म्हणजे, स्प्रेटली बेटे, पॅरासेल बेटे, प्रतास बेटे आणि मॅकल्सफील्ड बँक आणि स्कारबोरो शोल.

चीनने खतांची निर्यात कमी केल्याने भारतातील चिंता वाढली आहे

- सरकारी मालकीच्या चायना नॅशनल ऑफ-शोर ऑइल कंपनीने (CNOOC) निर्यात कमी करण्याचा आणि देशांतर्गत बाजारपेठेत पुरवठा चॅनेलाइज करण्याचा निर्णय घेतला आहे.
- भारतासाठी ही चिंतेची बाब आहे कारण भारत दरवर्षी सुमारे 30% युरियाची आयात करतो आणि चीन हा त्याचा दुसरा सर्वात मोठा पुरवठादार आहे

अर्थव्यवस्था बातम्या

CBDCs

- सेंट्रल बँक डिजिटल करन्सी (CBDC), किंवा राष्ट्रीय डिजिटल चलन, हे फक्त देशाच्या फिएट चलनाचे डिजिटल रूप आहे.
- कागदी चलन किंवा नाणी छापण्याऐवजी, केंद्रीय बँक इलेक्ट्रॉनिक टोकन जारी करते.
- या टोकन मूल्याला सरकारचा पूर्ण विश्वास आणि पत आहे.
- हे राष्ट्रीय डिजिटल चलन म्हणूनही ओळखले जाते.

MARATHI

महानगरपालिका भरती 2023

विजयपथ

NON - Technical (Paper 1 & Paper 2)

COMPLETE SELECTION BATCH

बृहन्मुंबई / पनवेल / नाशिक

• Recorded Classes

भारताचा परकीय चलन साठा \$4.03 अब्जने वाढून \$598.89 अब्ज झाला

- भारताची परकीय चलन संपत्ती \$3.442 बिलियनने वाढून \$530.691 बिलियन झाली आहे.
- सोन्याचा साठा \$584 मिलियन वाढून \$44.939 बिलियन झाला.
- विशेष रेखांकन अधिकार \$1 मिलियनने वाढून \$18.195 बिलियन झाले आहेत.
- IMF सोबत भारताची राखीव स्थिती \$12 मिलियनने वाढून \$5.073 अब्ज झाली आहे.

RBI ने I-CCR टप्प्याटप्प्याने बंद करण्याचा निर्णय घेतला.

- इंक्रीमेंटल केश रिजर्व रेशो टप्प्याटप्प्याने बंद केले जाईल.
- बँकिंग प्रणालीमध्ये रु. 2000 च्या नोटा परत करणे यासह विविध घटकांमुळे निर्माण होणारी अतिरिक्त तरलता शोषून घेण्याच्या उद्देशाने या उपायाचा हेतू होता.

कराराच्या बातम्या

मुलांना वर्गात प्रशिक्षित करण्यासाठी केंद्राने Adobe सोबत सामंजस्य करार केला

- Adobe देशभरातील शाळांना Adobe Express Premium मध्ये मोफत प्रवेश प्रदान करेल.

शिखर परिषद बातम्या

G20 ग्रुप ऑफ ट्वेंटी

- अर्जेन्टिना, ऑस्ट्रेलिया, ब्राझील, कॅनडा, चीन, फ्रान्स, जर्मनी, भारत, इंडोनेशिया, इटली, जपान, दक्षिण कोरिया, मेक्सिको, रशिया, सौदी अरेबिया, दक्षिण आफ्रिका, तुर्की, युनायटेड किंगडम, युनायटेड स्टेट्स आणि युरोपियन युनियन.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- G20 किंवा ग्रुप ऑफ ट्वेंटी हा एक आंतरशासकीय मंच आहे ज्याचा समावेश होतो. ज्यात 19 देश आणि युरोपियन युनियन (EU) यांचा समावेश आहे.
- G20 औद्योगिक आणि विकसनशील राष्ट्रांसह जगातील बहुतेक मोठ्या अर्थव्यवस्थांनी बनलेला आहे.
- G20 ग्रुपिंगचा एकूण जागतिक उत्पादनाच्या (GWP) सुमारे 90%, आंतरराष्ट्रीय व्यापाराच्या 75-80%, जागतिक लोकसंख्येच्या दोन-तृतीयांश भाग आणि जगाच्या सुमारे अर्ध्या भूभागाचा वाटा आहे.

पार्श्वभूमी:

- अनेक जागतिक आर्थिक संकटांना प्रतिसाद म्हणून 1999 मध्ये G20 ची स्थापना करण्यात आली.
- 2008 पासून, प्रत्येक सदस्याचे सरकार किंवा राज्य प्रमुख, अर्थमंत्री, परराष्ट्र मंत्री आणि इतर उच्च-स्तरीय अधिकारी यांचा समावेश असलेल्या शिखरांसह, वर्षातून किमान एकदा ते आयोजित केले जाते; EU चे प्रतिनिधित्व युरोपियन कमिशन आणि युरोपियन सेंट्रल बँक करतात

18वी G20 शिखर परिषद 2023

- नवी दिल्ली येथे होणार (9 आणि 10 सप्टेंबर)
- चीनचे अध्यक्ष पहिल्यांदाच G-20 शिखर परिषदेला गैरहजर राहू शकतात.
- यात 40 देशांचे (20 सदस्य देशांसह) प्रतिनिधी उपस्थित राहणार आहेत.
- यात "वसुधैव कुटुंबकम्" म्हणजे एक पृथ्वी, एक कुटुंब, एक भविष्य या थीमवर आधारित जागतिक समाधानांवर लक्ष केंद्रित केल्या जाणार आहे.
- थीम एकता, टिकाऊपणा आणि स्वच्छ राहणीमानावर प्रकाश टाकते.

18 व्या G20 शिखर परिषदे 2023 दरम्यान गंभीर जागतिक समस्या

- **फोकस एरिया:** ग्रीन डेव्हलपमेंट, हवामान फायनान्स, लो-कार्बन टेक्नॉलॉजीज फॉर फाइटिंग एपिडेमिक्स (LiFE), समाजाच्या सर्व विभागांमध्ये आर्थिक वाढ, शाश्वत विकास उद्दिष्टे (SDGs) आणि महिला सक्षमीकरणकडे प्रगतीचा वेग.

ब्रिक्स

- ब्रिक्स हे संक्षिप्त रूप आहे **जगातील आघाडीच्या उदयोन्मुख अर्थव्यवस्थांचे समूह आहे**. यात ब्राझील, रशिया, भारत, चीन आणि दक्षिण आफ्रिका या देशांचा समावेश होतो.
- 2001 मध्ये, ब्रिटीश अर्थशास्त्रज्ञ जिम ओ'नील यांनी ब्राझील, रशिया, भारत आणि चीन या चार उदयोन्मुख अर्थव्यवस्थांचे वर्णन करण्यासाठी BRIC हा शब्द तयार केला.
- 2006 मध्ये झालेल्या BRIC परराष्ट्र मंत्र्यांच्या पहिल्या बैठकीत या गटाला औपचारिकता देण्यात आली होती.
- दक्षिण आफ्रिकेला डिसेंबर 2010 मध्ये BRIC मध्ये सामील होण्यासाठी आमंत्रित करण्यात आले होते, त्यानंतर गटाने BRICS हे संक्षिप्त रूप स्वीकारले.
- BRICS ने आपली 15 वी शिखर परिषद पाच ते अकरा देशांपर्यंत वाढवून त्याचे जागतिक स्थान वाढवण्याच्या एकत्रित प्रयत्नांना प्रतिबिंबित करून चिन्हांकित केले.
- इजिप्त, इराण, सौदी अरेबिया, UAE, इथिओपिया आणि अर्जेन्टिना BRICS मध्ये सामील झाले, ज्यामुळे मध्य पूर्व, आफ्रिका आणि दक्षिण अमेरिकामध्ये गटाचे प्रतिनिधित्व वाढले.
- यांना पूर्ण सदस्यत्व 1 जानेवारी 2024 पासून लागू होईल.

ब्रिक्सचा नवीन डेटा-

- ब्रिक्समध्ये आता जगाच्या लोकसंख्येच्या 46% आहेत.
- जागतिक GDP- 37%
- जागतिक निर्यात - 26.7%
- जागतिक आयात - 22%
- तेल उत्पादन - 42%

असोसिएशन ऑफ साउथईस्ट एशियन कंट्री (ASEAN)**बातमीत का?**

- पंतप्रधान 7 सप्टेंबर 2023 रोजी जकार्ता येथे 20 व्या ASEAN-भारत शिखर परिषदेला आणि 18 व्या पूर्व एशिया शिखर परिषदेला (EAS) उपस्थित होते.

आसियान बद्दल

- आसियान ही आशिया-पॅसिफिक क्षेत्रातील एक महत्त्वाची प्रादेशिक संघटना आहे.
- 8 ऑगस्ट 1967 रोजी थायलंडमधील बँकॉक येथे आसियानच्या संस्थापकांनी, म्हणजे इंडोनेशिया, मलेशिया, फिलीपिन्स, सिंगापूर आणि थायलंड यांच्या आसियान घोषणापत्रावर (बँकॉक घोषणा) स्वाक्षरी करून त्याची स्थापना करण्यात आली.
- त्यानंतर 7 जानेवारी 1984 रोजी ब्रुनेई दारुसलाम, 28 जुलै 1995 रोजी व्हिएतनाम, 23 जुलै 1997 रोजी लाओ पीडीआर आणि म्यानमार आणि 30 एप्रिल 1999 रोजी कंबोडिया आसियान मध्ये सामील झाले. आता **आसियानची दहा सदस्य राष्ट्रे** आहेत.
- "वन व्हिजन, वन आयडेंटिटी, वन कम्युनिटी" हे आसियानचे ब्रीदवाक्य आहे.
- 8 ऑगस्ट हा दिवस आसियान दिवस म्हणून साजरा केल्या जातो.
- आसियानचे सचिवालय जकार्ता, इंडोनेशिया येथे स्थित आहे.

10 आसियान देश

- ब्रुनेई, कंबोडिया, इंडोनेशिया, लाओस, मलेशिया, म्यानमार, फिलीपिन्स, सिंगापूर, थायलंड आणि व्हिएतनाम

पूर्व आशिया शिखर परिषद (EAS)**बातमीत का?**

- पंतप्रधान 7 सप्टेंबर 2023 रोजी जकार्ता येथे 20 व्या आसियान-भारत शिखर परिषदेला आणि 18 व्या पूर्व एशिया शिखर परिषदेला (EAS) उपस्थित होते.

EAS बद्दल

- EAS ची स्थापना 2005 मध्ये दक्षिणपूर्व आशियाई राष्ट्रांची संघटना (ASEAN) नेतृत्वाखालील पुढाकार म्हणून करण्यात आली.
- ईएएस हे इंडो-पॅसिफिकमधील एकमेव नेते-नेतृत्व मंच आहे जे सर्व प्रमुख भागीदारांना सामरिक महत्त्वाच्या राजकीय, सुरक्षा आणि आर्थिक मुद्द्यांवर चर्चा करण्यासाठी एकत्र येतात.
- पूर्व आशिया गटाची कल्पना प्रथम मलेशियाचे तत्कालीन पंतप्रधान महाथिर मोहम्मद यांनी 1991 मध्ये मांडली होती.
- पहिली शिखर परिषद 14 डिसेंबर 2005 रोजी मलेशियातील कालालंपूर येथे झाली.

ग्लोबल बायोफ्युएल अलायन्स

- जागतिक जैवइंधन अलायन्स ही भारताच्या G20 अध्यक्षतेखालील प्राधान्यांपैकी एक आहे, ज्या अंतर्गत ब्राझील, भारत आणि युनायटेड स्टेट्स पुढील काही महिन्यांत इतर इच्छुक देशांसह जागतिक जैवइंधन अलायन्सच्या विकासासाठी एकत्र काम करतील.

- क्लीन एनर्जी मिनिस्ट्रियल बायोफ्युएल प्लॅटफॉर्म, मिशन इनोव्हेशन बायोएनर्जी उपक्रम आणि ग्लोबल बायोएनर्जी पार्टनरशिप (GBEP) यासह, अलायन्स संबंधित विद्यमान प्रादेशिक आणि आंतरराष्ट्रीय एजन्सी तसेच बायोएनर्जी, बायोइकॉनॉमी आणि एनर्जी ट्रांझिशन फील्डमधील पुढाकारांना पूरक करण्यासाठी सहकार्याने काम करेल.

आंतरराष्ट्रीय जैवइंधन अलायन्सची उद्दिष्टे:

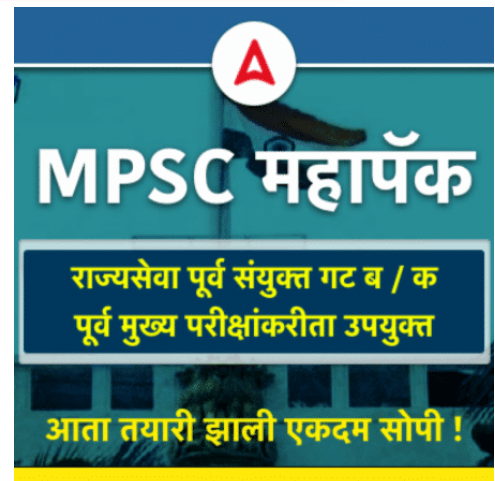
1. शाश्वत जैवइंधनाच्या वापरास प्रोत्साहन देणे.
2. जैवइंधन बाजाराचा विकास आणि बळकटीकरण
3. जागतिक जैवइंधन व्यापार सुलभ करणे.
4. जैवइंधन धोरणाचा विकास.

G20 क्रिप्टो नियमन, आर्थिक समावेशासाठी मार्ग मोकळा करू शकतो

- क्रिप्टोकॉन्सी हे डिजिटल किंवा आभासी चलन आहे जे सुरक्षिततेसाठी क्रिप्टोग्राफी वापरते.
- हे विकेंद्रित चलन आहे, याचा अर्थ ते कोणत्याही सरकार किंवा संस्थेद्वारे नियंत्रित नाही.
- क्रिप्टोकॉन्सीची काही उदाहरणे Bitcoin, Ethereum आणि Litecoin यांचा समावेश आहे.

शोर्पा करार केल्यास आफ्रिकन युनियन G-20 मध्ये सामील होईल

- आफ्रिकन युनियन (AU) ही एक महाद्वीपीय संस्था आहे ज्यामध्ये **आफ्रिकन खंडातील 55 सदस्य राष्ट्रे** आहेत.
- हे अधिकृतपणे **2002** मध्ये लॉंच केले गेले आणि 1963 मध्ये स्थापन झालेल्या आफ्रिकन युनिटी (OAU) च्या पूर्ववर्ती संस्थेची जागा घेतली.
- प्राथमिक उद्दिष्ट: आफ्रिकन राष्ट्रांमध्ये एकता, सहकार्य आणि विकासाचा चालना देण्यासाठी महाद्वीपाचे हित जागतिक स्तरावर पुढे नेणे.
- एकात्मिक, समृद्ध आणि शांत आफ्रिका साध्य करण्याच्या दृष्टीकोनासह आफ्रिकन देशांमधील राजकीय, आर्थिक आणि सामाजिक एकात्मता मजबूत करणे हे AU चे ध्येय आहे.
- मुख्यालय: अदिस अबाबा, इथिओपिया.

G-20 रचना**तुम्हाला माहित आहे का?**

G20 तीन प्रमुख टॅकमध्ये कार्य करते - त्यापैकी दोन अधिकृत आहेत आणि एक अनधिकृत आहे

1. शेर्पा टॅक
2. वित्त टॅक
3. प्रतिबद्धता गट किंवा नागरी समाज गट (अनधिकृत)

वित्त टॅक

- याचे नेतृत्व अर्थमंत्री आणि मध्यवर्ती बँकेचे गव्हर्नर करतात, जे साधारणपणे वर्षातून चार वेळा भेटतात, त्यापैकी दोन जागतिक बँक आणि आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी (IMF) च्या बैठकीशी जुळतात.
- हे प्रामुख्याने जागतिक अर्थव्यवस्था, पायाभूत सुविधा, वित्तीय नियमन, वित्तीय समावेशन, आंतरराष्ट्रीय आर्थिक संरचना आणि आंतरराष्ट्रीय कर आकारणी यासारख्या वित्तीय आणि आर्थिक धोरणांच्या मुद्द्यांवर लक्ष केंद्रित करते.

शेर्पा टॅक

- 2008 मध्ये फोरम के नेताओं का शिखर परिषद बनल्यानंतर त्याची स्थापना झाली.
- त्यात राष्ट्राध्यक्षांचे प्रतिनिधी सामील होते आणि ते कृषी, विरोधी, जलवायु, डिजिटल अर्थव्यवस्था, शिक्षण, विकास, पर्यावरण, आरोग्य, पर्यटन, व्यापार आणि गुंतवणूक अशा सामाजिक-आर्थिक लोकांवर केंद्रित आहे.

अनधिकृत टॅकमध्ये प्रतिबद्धता किंवा नागरी गटांचा समावेश आहे.

G-20 च्या अध्यक्षीय ग-20 साठी राष्ट्रपतींच्या डिनरमध्ये दुर्मिळ वाद्यांच्या मैफिलीचे आयोजन करण्यात आले आहे

- भारत वद्य दर्शनम् - संगीत नाटक अकादमी तर्फे खालील वाद्यांचा समावेश आहे-
- कमाईचा - राजस्थानातील मंगनियार समाज वापरतो
- नलतरंग
- रुद्र वीणा
- सूरबहार

आमच्याकडे G-20 टेबलवर आणण्यासारखे बरेच काही आहे: आफ्रिकन युनियनचे प्रमुख

- आफ्रिकन युनियनला G-20 चे पूर्णवेळ सदस्य होण्याचा विश्वास असल्याचे अझाली असुमानी यांनी पुष्टी दिली.
- त्यांच्या मते G-20 ने आफ्रिकेच्या औद्योगिकीकरणाला गुंतवणूक करावी.
- त्यांनी G-20 अर्थव्यवस्थांना आफ्रिकन संसाधनांचा आफ्रिकेतील उत्पादनांच्या निर्मितीसाठी वापर करण्याचे आवाहन केले.

आफ्रिकन युनियन बद्दल

- आफ्रिकन युनियन (AU) ही एक महाद्वीपीय संस्था आहे ज्यामध्ये आफ्रिकन खंडातील 55 सदस्य राष्ट्रे आहेत.
- हे अधिकृतपणे 2002 मध्ये लॉच केले गेले आणि 1963 मध्ये स्थापन झालेल्या आफ्रिकन युनिटी (OAU) च्या पूर्ववर्ती संस्थेची जागा घेतली.

- प्राथमिक उद्दिष्ट: आफ्रिकन राष्ट्रांमध्ये एकता, सहकार्य आणि विकासाला चालना देण्यासाठी महाद्वीपाचे हित जागतिक स्तरावर पुढे नेणे.
- एकात्मिक, समृद्ध आणि शांत आफ्रिका साध्य करण्याच्या दृष्टीकोनासह आफ्रिकन देशांमधील राजकीय, आर्थिक आणि सामाजिक एकात्मता मजबूत करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
- मुख्यालय: अदिस अबाबा, इथिओपिया.

योजना आणि समित्यांशी संबंधित बातम्या**PMUY (प्रधानमंत्री उज्वला योजना)**

- पेट्रोलियम आणि नैसर्गिक वायू मंत्रालयाची योजना.
- ही योजना दारिद्र्यरेषेखालील (बीपीएल) कुटुंबातील महिलांना एलपीजी कनेक्शन प्रदान करते.
- ही योजना मूळतः मार्च 2020 पर्यंत 8 कोटी कनेक्शन जारी करण्याच्या उद्दिष्टासह उत्तर प्रदेशमध्ये 1 मे 2016 रोजी पंतप्रधानांनी सुरू केली होती.
- उज्वला 1.0 दरम्यान, बीपीएल कुटुंबातील 5 कोटी महिला सदस्यांना एलपीजी कनेक्शन देण्याचे लक्ष्य ठेवण्यात आले होते.
- त्यानंतर, योजनेचा विस्तार एप्रिल 2018 मध्ये आणखी सात श्रेणीतील (SC/ST, PMAY, AAY, सर्वाधिक मागासवर्गीय, चहाच्या बाग, वनवासी, बेटे) मधील महिला लाभार्थ्यांना समाविष्ट करण्यासाठी करण्यात आला.
- तसेच, 8 कोटी एलपीजी कनेक्शनचे उद्दिष्ट सुधारण्यात आले.
- PMUY 2.0 हे आर्थिक वर्ष 2021-22 मध्ये सुरू करण्यात आले होते, ज्यामध्ये अतिरिक्त एक कोटी कनेक्शन जारी करण्यात आले होते.
- ही केंद्र पुरस्कृत योजना आहे.

संरक्षण बातम्या**भारत-श्रीलंका सागरी सराव**

- INS दिल्ली श्रीलंकेच्या नौदलाच्या जहाज विजयबाहूसोबत सागरी सराव करते

महत्त्वाचे मुद्दे

- भारताच्या INS आणि श्रीलंकेच्या SLN द्वारे क्रो आयलंड बीच (श्रीलंका) येथे स्वच्छता मोहीम संयुक्तपणे हाती घेण्यात आली.
- आयएनएस दिल्लीच्या कमांडिंग ऑफिसरने वेस्टर्न नेव्हल एरिया (कॉमवेस्ट) चे कमांडर रिअर ऍडमिरल सुरेश डी सिल्वा यांच्याशी संवाद साधला.
- भारताच्या 'आरोग्य मैत्री' उपक्रमाचा एक भाग म्हणून, ज्याचा उद्देश मित्र देशांना अत्यावश्यक वैद्यकीय पुरवठा करणे हा आहे, श्रीलंकेतील भारताचे उच्चायुक्त गोपाल बागले यांनी श्रीच्या सभापतींना अत्याधुनिक आरोग्य मैत्री घन भेट दिले. लंका संसद.
- हे वैद्यकीय क्यूब्स प्रकल्प BHASHM (सहयोग हित आणि मैत्रीसाठी भारत हेल्थ इनिशिएटिव्ह) अंतर्गत स्वदेशी विकसित केले गेले आहेत.

संरक्षण संबंधातील प्रगतीचे मोदी आणि बिडेन यांना स्वागत केले

- दोन्ही नेत्यांनी जनरल इलेक्ट्रिक एरोस्पेस आणि हिंदुस्तान एरोनॉटिक्स लिमिटेड (HAL) यांच्यात भारतातील GE F-414 जेट इंजिन तयार करण्यासाठी व्यावसायिक कराराच्या पूर्ण प्रक्रियेचे स्वागत केले.
- दोन्ही देशांमधील सातव्या आणि शेवटच्या WTO थकबाकीच्या वादावरही तोडगा निघाला.
- राष्ट्राध्यक्ष बिडेन यांनी भारताच्या संरक्षण मंत्रालयाकडून 31 जनरल अँटॉमिक्स MQ-9B, दूरस्थपणे चालवलेले विमान आणि संबंधित उपकरणे खरेदी करण्यासाठी विनंती पत्र जारी करण्याचे स्वागत केले.
- यूएस उद्योग भारताच्या देखभाल, दुरुस्ती आणि दुरुस्ती क्षमता आणि विमानांच्या सुविधांमध्ये अधिक गुंतवणूक करेल.
- अंतराळ सहकार्यावर, नासा आणि इस्रो यांच्यातील विद्यमान भारत-यूएस सिव्हिल स्पेस जॉइंट वर्किंग ग्रुप अंतर्गत व्यावसायिक अंतराळ सहकार्यासाठी कार्यगटाची स्थापना.

अहवाल व निर्देशक बातम्या**महत्वाची वस्तुस्थिती**

- युनेस्कोच्या 2018 च्या अहवालानुसार, भारतातील 42 भाषा नामशेष होण्याच्या मार्गावर आहेत.

उष्णता निर्देशांक

- उष्णता निर्देशांक आर्द्रतेच्या पातळीसह तपमानाची गणना करेल ज्यामुळे तापमान खरोखर कसे वाटते याचे अधिक अचूक माप प्रदान करेल.

क्रीडा बातम्या**4*400 मी रिले एथलीट जे बुडापेस्ट येथे वर्ल्ड चॅम्पियनशिपच्या अंतिम फेरीत पोहोचले**

- राजेश रमेश
- मोहम्मद अजमल वरियाथोडी
- जेकबवर प्रेम करा
- मुहम्मद अनस याहिया

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान बातम्या**कोवॅक्स**

- कोलिशन फॉर एपिडेमिक प्रिपेडनेस इनोव्हेशनस (CEPI), ग्लोबल अलायन्स फॉर व्हॅक्सिन अँड इम्युनायझेशन (GAVI) आणि जागतिक आरोग्य संघटना (WHO) यांच्या सह-नेतृत्वाखाली तयार करण्यात आली आहे.
- उद्दिष्ट: Covid-19 लसींच्या विकासाला आणि निर्मितीला गती देणे आणि जगातील प्रत्येक देशासाठी न्याय्य आणि न्याय्य प्रवेशाची हमी देणे.
- COVAX हा Covid-19 टूल्स (ACT) ऍक्सिलेटरच्या ऍक्सेसचा लसींचा आधारस्तंभ आहे.

- ACT ऍक्सिलेटर हे COVID-19 चाचण्या, उपचार आणि लसींचा विकास, उत्पादन आणि न्याय्य प्रवेशाला गती देण्यासाठी जागतिक सहकार्य आहे.

विविध बातम्या**लायकाईट**

- धर्मनिरपेक्षतेचे फ्रेंच तत्त्व
- हा शब्द 19व्या शतकात निर्माण झाला.
- हे राज्य आणि चर्चेचे औपचारिक पृथक्करण म्हणून समजले जाते.

समकालीन भारताबद्दल महत्त्वाची माहिती

- नळाच्या पाण्याची जोडणी असलेल्या भारतीय ग्रामीण कुटुंबांची संख्या 13 कोटींवर पोहोचली आहे, उद्दिष्ट 19.23 कोटी आहे.
- स्पेस स्टार्टअपची संख्या 1014 मध्ये 4 वरून 2023 मध्ये 150 पेक्षा जास्त झाली.
- भारताची अंतराळ अर्थव्यवस्था 8 अब्ज डॉलर इतकी आहे.

वॉटर हायसिंथ

- वॉटर हायसिंथ (पॉन्टेरिया क्रॅसिप्स) ही दक्षिण आफ्रिकेतील एक आक्रमक प्रजाती आहे.
- जगातील इतर अनेक भागांमध्ये वनस्पतीने स्वतःचे नैसर्गिकीकरण केले आहे.
- वॉटर हायसिंथ कमी प्रमाणात असताना पाण्यातून जड धातू काढून टाकून पाणी शुद्ध करते.
- तथापि, वनस्पती एक विपुल स्प्रेडर आहे आणि जेव्हा ती पाण्याच्या शरीराच्या संपूर्ण पृष्ठभागावर आच्छादित असते तेव्हा ते सूर्यप्रकाश पाण्यात प्रवेश करू देत नाही आणि ऑक्सिजन कमी करण्यास देखील सुरवात करते.
- यामुळे जलचर प्राणी आणि वनस्पतींचा मृत्यू होतो, ज्यामुळे विघटन होते आणि ऑक्सिजनची पातळी आणखी कमी होते.
- वॉटर हायसिंथची उपस्थिती दर्शवते की पाण्यात नायट्रोजनची पातळी जास्त आहे.
- हे एक अंतर्निहित समस्येचे लक्षण आहे आणि पाण्याचे पोषक कसे वर्तन करतात.

मगरी (मगर किंवा मार्श मगर)

- एक अंडी घालणारी आणि भोक-घरटे बनवणारी प्रजाती, ज्याला धोकादायक म्हणून देखील ओळखले जाते.
- मुख्यत्वे भारतीय उपखंडापुरते मर्यादित आहे जेथे ते अनेक गोड्या पाण्यातील अधिवासाच्या प्रकारांमध्ये आणि किनारपट्टीवरील खान्या पाण्याच्या सरोवरांमध्ये आणि नदीच्या खोऱ्यांमध्ये आढळू शकते.
- हे भूतान आणि म्यानमारमध्ये आधीच नामशेष झाले आहे.
- IUCN धोकादायक प्रजातींची यादी: असुरक्षित
- CITES: परिशिष्ट I
- वन्यजीव संरक्षण कायदा, 1972: अनुसूची I

समुद्रकिनारा किंवा खान्या पाण्याची मगर:

- पृथ्वीवरील सर्वात मोठी जिवंत मगरी प्रजाती म्हणून गणली जाते, जागतिक स्तरावर एक ज्ञात मॅनेटर म्हणून कुप्रसिद्ध आहे.
- ओडिशातील भितरकनिका राष्ट्रीय उद्यान, पश्चिम बंगालमधील सुंदरबन आणि अंदमान आणि निकोबार बेटांमध्ये आढळतात.
- दक्षिणपूर्व आशिया आणि उत्तर ऑस्ट्रेलियामध्ये देखील आढळतात.
- IUCN धोक्यात असलेल्या प्रजातींची यादी: किमान चिंता

- CITES : अनुसूची I (ऑस्ट्रेलिया, इंडोनेशिया आणि पापुआ न्यू गिनीची लोकसंख्या वगळून, ज्यांचा परिशिष्ट II मध्ये समावेश आहे).
- वन्यजीव संरक्षण कायदा, 1972 : अनुसूची I

घरियाल

- काहीवेळा याला गॅविअल म्हणतात, हा एक प्रकारचा आशियाई मगर आहे जो त्यांच्या लांब, पातळ लांब तोंडासाठी ओळखला जातो जो भांड्यासारखा असतो (हिंदीमध्ये घडा).
- घरियाल लोकसंख्या ही नदीच्या स्वच्छ पाण्याचे चांगले सूचक आहे.
- तुलनेने निरुपद्रवी, मासे खाणारी प्रजाती म्हणून ओळखली जाते.
- मुख्यतः हिमालयातील नद्यांच्या गोड्या पाण्यात आढळतात.
- विंध्य पर्वताच्या (मध्य प्रदेश) उत्तरेकडील उतारावरील चंबळ नदी ही घरियांचे प्राथमिक अधिवास म्हणून ओळखली जाते.
- घागरा, गंडक नदी, गिरवा नदी, रामगंगा नदी आणि सोन नदी यासारख्या हिमालयातील इतर नद्या दुय्यम अधिवास आहेत.
- IUCN धोक्यात असलेल्या प्रजातींची यादी: गंभीरपणे धोक्यात
- CITES: अनुसूची I
- वन्यजीव संरक्षण कायदा, 1972: अनुसूची I

Adda247

Maharashtra ka mahapack

Live classes, Test series
Recorded videos, E-books

MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर परिषद, जिल्हा परिषद, SSC & ALL OTHER STATE EXAM

TEST SERIES
MARATHI

महाराष्ट्र
KRUSHI VIBHAG 2023
लघुटंकलेखक व लघुलेखक भरती

07 Full Length Tests

A

MPSC महापॅक

राज्यसेवा पूर्व संयुक्त गट व / क
पूर्व मुख्य परीक्षांकरिता उपयुक्त

आता तयारी झाली एकदम सोपी !

TEST SERIES
MARATHI

महाराष्ट्र
KRUSHI VIBHAG 2023
वरिष्ठ लिपिक आणि
सहाय्यक अधीक्षक भरती

07 Full Length Tests